

НАЦІОНАЛЬНА КОМІСІЯ
зі стандартів державної мови

ЗВІТ

**НАЦІОНАЛЬНОЇ КОМІСІЇ ЗІ
СТАНДАРТІВ ДЕРЖАВНОЇ МОВИ
ЗА 2023 РІК**

**Інформація про результати роботи
Національної комісії зі стандартів державної мови
в 2023 році**

Національна комісія зі стандартів державної мови (далі – Комісія) – це інституція виконавчої влади, яка створена відповідно до вимог Закону України «Про забезпечення функціонування української мови як державної» (далі – Закон) і здійснює опрацювання та утвердження стандартів української мови як державної, розроблення методів перевіряння рівня її володіння.

Комісія є центральним органом виконавчої влади зі спеціальним статусом, діяльність якого спрямовує та координує Кабінет Міністрів України через міністра, який очолює центральний орган виконавчої влади у сфері освіти і науки.

Завданням Комісії є збереження та розвиток державної мови через встановлення стандартів державної мови і методів перевіряння рівня володіння державною мовою, необхідного для набуття громадянства чи зайняття визначених законами посад.

Комісія в межах повноважень, визначених Законом, напрацьовує з урахуванням пропозицій та висновків Інституту української мови Національної академії наук України, інших наукових та освітніх установ і затверджує стандарти державної мови, зокрема: а) правопис української мови та зміни до нього; б) українську термінологію; в) стандарти транскрибування і транслітерації.

Відповідно до покладених на неї завдань Комісія затвердила вимоги до рівнів володіння державною мовою для набуття громадянства України, вимоги до рівнів володіння державною мовою для виконання службових обов'язків особами, визначеними частинами першою і другою статті 9 Закону, затвердила форму державного сертифіката.

Відповідно до Закону Комісія працює у формі засідань. У 2023 році відбулось 116 засідань, на яких ухвалено 475 рішень.

Для забезпечення процедури проведення іспитів на рівень володіння державною мовою Комісія підготувала Порядок проведення іспитів на рівень володіння державною мовою, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 14 квітня 2021 року № 409, а в 2023 році подала на розгляд Кабінету Міністрів України в установленому законом порядку пропозиції про внесення змін до цього документа. Ці зміни затверджені постановою Кабінету Міністрів України від 27 жовтня 2023 року № 1126.

Відповідно до змін, внесених до Порядку проведення іспитів на рівень володіння державною мовою, Комісія у 2023 році оновила нормативно-правові акти, які регулюють механізми проведення іспитів, зокрема Порядок перевірки рівня володіння державною мовою (рішення Національної комісії зі стандартів державної мови «Про внесення змін до рішення Національної комісії зі стандартів державної мови від 13 травня 2021 року № 20» від 26 грудня 2023 року № 474, зареєстроване в Міністерстві юстиції України 19 січня 2024 року за № 101/41446), а також підготувала, забезпечила рецензування і затвердила завдання відкритого типу письмової частини іспиту на рівень володіння державною мовою.

Для організації іспитового процесу та з метою забезпечення якнайбільшій кількості громадян України та осіб, які мають намір набути громадянство України, доступу до складання іспитів Комісія призначає уповноважені установи, які проводять іспити на рівень володіння державною мовою. У 2023 році Комісія оновила Порядок призначення уповноважених установ, які проводять іспити на рівень володіння державною мовою (рішення Національної комісії зі стандартів державної мови від 15 грудня 2023 року № 462).

З метою забезпечення нормативно-правової основи для процесу напрацювання стандартів державної мови Комісія в 2023 році підготувала і затвердила Порядок напрацювання, затвердження, уведення в дію, перегляду стандартів державної мови та внесення змін до них (рішення Національної комісії зі стандартів державної мови від 16 листопада 2023 року № 421, зареєстроване в Міністерстві юстиції України 04 грудня 2023 року за № 2107/41163).

Відповідно до Порядку напрацювання, затвердження, уведення в дію, перегляду стандартів державної мови та внесення змін до них Комісія 22 грудня 2023 року взяла до розгляду напрацьований групою осіб проект стандарту державної мови «Українська мова як іноземна. Рівні загального володіння А1–С2» (протокол засідання Національної комісії зі стандартів державної мови від 22 грудня 2023 року № 114).

На виконання Закону 3005-IX «Про засудження та заборону пропаганди російської імперської політики в Україні і деколонізацію топонімій» Комісія схвалила й опублікувала на своєму офіційному вебсайті Перелік сіл, селищ, міст, назви яких не відповідають стандартам державної мови, та рекомендації щодо приведення назв таких сіл, селищ, міст у відповідність до стандартів державної мови (рішення Національної комісії зі стандартів державної мови від 22 червня 2023 № 230, від 27 червня 2023 № 231 (у редакції рішення Національної комісії зі стандартів державної мови від 30 червня 2023 № 236).

Пропозиції до Переліку сіл, селищ, міст, назви яких не відповідають стандартам державної мови, та рекомендації щодо приведення назв таких сіл, селищ, міст у відповідність до стандартів державної мови були надані робочою групою, утвореною згідно з рішенням Національної комісії зі стандартів державної мови від 10 травня 2023 року № 157 (далі – Робоча група).

Для внесення змін до Переліку сіл, селищ, міст, назви яких не відповідають стандартам державної мови, та рекомендації щодо приведення назв таких сіл, селищ, міст у відповідність до стандартів державної мови в серпні 2023 року додатково була утворена Робоча група для проведення аналізу окремих назв сіл, селищ і міст України щодо їх відповідності до стандартів державної мови та надання рекомендацій щодо приведення назв таких сіл, селищ і міст України у відповідність до стандартів державної мови (рішення Національної комісії зі стандартів державної мови від 17 серпня 2023 року № 301).

**Аналіз діяльності
Національної комісії
зі стандартів державної мови**

1. ОРГАНІЗАЦІЯ Й ПРОВЕДЕННЯ ІСПИТІВ НА РІВЕНЬ ВОЛОДІННЯ ДЕРЖАВНОЮ МОВОЮ

Основна роль Комісії – виконання завдань, поставлених перед нею Українською державою, серед яких на сьогодні одним із найбільш актуальних є визначення рівня володіння державною мовою для осіб, які зобов'язані володіти державною мовою та застосовувати її під час виконання службових обов'язків, та осіб, які мають намір набути громадянство України. Норми Закону України «Про забезпечення функціонування української мови як державної» визначають необхідність складення іспиту на рівень володіння державною мовою для виконання службових обов'язків, а також для набуття громадянства.

1.1. Іспити на рівень володіння державною мовою в цифрах

Усього в 2023 році Комісія видала 72 705 державних сертифікатів про рівень володіння державною мовою (серії УМД – для виконання службових обов'язків та серії УМІ – для набуття громадянства). Для порівняння: у 2022 році – 63 323 сертифікати.

За результатами складених іспитів у 2023 році видано 71 983 державні сертифікати особам, які мають засвідчувати рівень володіння державною мовою для виконання службових обов'язків (для порівняння: у 2022 – 62 578 сертифікатів), серед яких: 14 733 – рівня вільного володіння другого ступеня, 47 271 – рівня вільного володіння першого ступеня, 7 313 – середнього рівня другого ступеня, 2 040 – середнього рівня першого ступеня, 508 – початкового рівня другого ступеня, 118 – початкового рівня першого ступеня (рис. 1). Кількість претендентів, які не склали іспиту, як і минулого року, не перевищує 0,1 %.

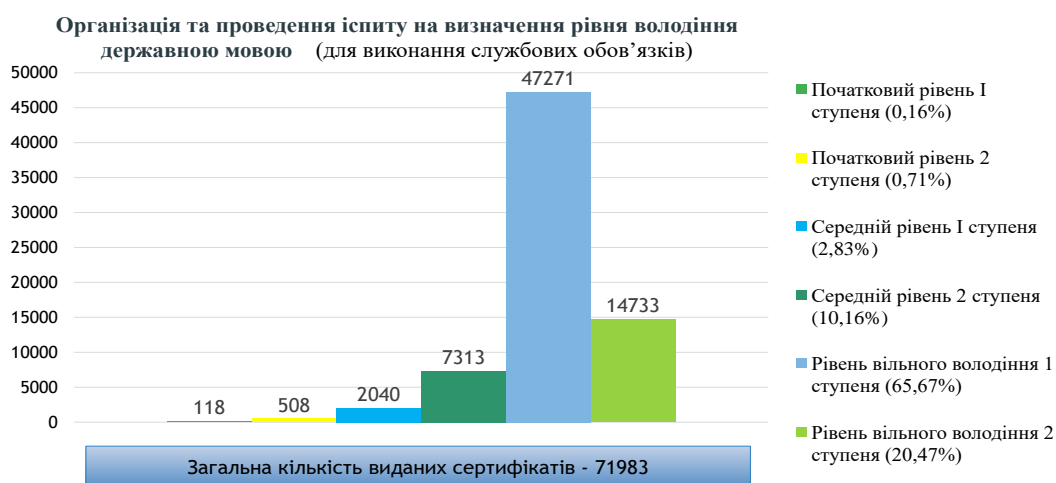

Рис. 1

Упродовж року Комісія також забезпечувала організацію та проведення іспиту для осіб, які мають намір набути громадянство України. За 2023 рік 722 особи отримали державні сертифікати про володіння державною мовою на середньому рівні першого ступеня, що є достатнім для набуття громадянства (для порівняння: у 2022 році – 745 сертифікатів). Об'єктивність іспиту на рівень володіння державною мовою забезпечена завчасною публікацією інформації про програми, строки та порядок проведення іспитів, дотриманням єдиних вимог до процедури його проведення, добором завдань, незалежністю екзаменаторів, єдиними критеріями оцінювання. Такий підхід забезпечує єдиний підхід у процедурі іспиту та рівний доступ усіх громадян, а також осіб, які мають намір набути громадянство України.

1.2. Ведення Реєстру державних сертифікатів про рівень володіння державною мовою

Упродовж 2023 року Комісія вела й адмініструвала Реєстр державних сертифікатів про рівень володіння державною мовою, забезпечуючи внесення до нього записів про видані державні сертифікати про рівень володіння державною мовою не пізніше наступного дня після встановлення результатів складених іспитів на рівень володіння державною мовою.

За заявами осіб, які склали іспити на рівень володіння державною мовою, Комісія видавала витяги з Реєстру державних сертифікатів про рівень володіння державною мовою. За 2023 рік було видано 49 807 витягів з Реєстру державних сертифікатів про рівень володіння державною мовою, зокрема 49 747 – для громадян України, які склали іспит на рівень володіння державною мовою для виконання службових обов'язків, та 60 – для осіб, які склали іспит на рівень володіння державною мовою для набуття громадянства України.

1.3. Координація роботи екзаменаторів й інструкторів Комісії

У 2023 році організацію та технічний супровід іспитів здійснювали 198 інструкторів (для порівняння: у грудні 2022 року – 135 інструкторів), які надавали кваліфіковану допомогу претендентам в іспитових аудиторіях (серед них: 20 інструкторів також надавали допомогу в іспитових аудиторіях, де проводився іспит для осіб, які мають намір набути громадянство України).

Співробітники Комісії координували, контролювали діяльність екзаменаторів й інструкторів; забезпечували роз'яснювальну роботу щодо організації та проведення іспитів на рівень володіння державною мовою; проводили навчальні тренінги для підготовки екзаменаторів із числа осіб, рекомендованих на роль екзаменатора від уповноважених установ, готували інструкторів до виконання своїх функціональних обов'язків.

Упродовж року проведено 15 навчальних тренінгів для підготовки інструкторів Комісії з числа осіб, рекомендованих на роль інструктора від уповноважених установ (організацій), які проводять іспити на рівень володіння державною мовою. За результатами навчання нові інструктори Комісії включені до Переліку інструкторів Національної комісії зі стандартів державної мови.

У березні 2023 року Комісія напрацювала й затвердила Рекомендації для інструкторів щодо проведення іспитів на рівень володіння державною мовою (рішення Національної комісії зі стандартів державної мови від 10 березня 2023 року № 87), що містять опис послідовності дій інструкторів, які в уповноважених установах забезпечують дотримання процедури щодо організації та проведення іспиту на рівень володіння державною мовою.

Протягом звітнього періоду функціонувала Платформа взаємодії Національної комісії зі стандартів державної мови з екзаменаторами Комісії. Перевірку та оцінювання завдань відкритого типу усної частини іспиту (монологічного висловлювання) забезпечували 153 екзаменатори, які входять до Переліку екзаменаторів Національної комісії зі стандартів державної мови.

У 2023 році проведено 3 навчальні тренінги для підготовки екзаменаторів Національної комісії зі стандартів державної мови з числа осіб, рекомендованих на роль екзаменатора від уповноважених установ (організацій), які проводять іспити на рівень володіння державною мовою. За результатами навчання нові екзаменатори Комісії були включені до Переліку екзаменаторів Національної комісії зі стандартів державної мови.

Через Платформу взаємодії з екзаменаторами Національної комісії зі стандартів державної мови відповідальні члени Комісії консультували екзаменаторів Комісії щодо застосування критеріїв оцінювання усної частини іспиту на визначення рівня володіння державною мовою для осіб, визначених статтями 7 і 9 Закону України «Про забезпечення функціонування української мови як державної», які зобов'язані володіти державною мовою та застосовувати її під час виконання службових обов'язків та які мають намір набутися громадянство України і зобов'язані засвідчити відповідний рівень володіння державною мовою.

Комісія напрацювала і затвердила Інструкції до проведення іспитів на рівень володіння державною мовою (рішення Національної комісії зі стандартів державної мови від 22 листопада 2023 року № 426, зареєстроване в Міністерстві юстиції України 23 січня 2024 року за № 118/41463), які визначають обсяг прав і обов'язків претендента, екзаменатора, інструктора під час іспиту на визначення рівня володіння державною мовою.

1.4. Взаємодія зі спеціально уповноваженими установами (організаціями), які проводять іспити на рівень володіння державною мовою

Повноваження з проведення іспиту на рівень володіння державною мовою та з перевірки й оцінювання результатів іспиту делеговані Комісією спеціально уповноваженим установам (організаціям) – закладам вищої освіти.

Упродовж року Комісія забезпечила функціонування та розширення мережі спеціально уповноважених установ (організацій), які проводять іспити на визначення рівня володіння державною мовою. Договір про відшкодування спеціально уповноваженій установі (організації) витрат за надання послуг із проведення іспитів на рівень володіння державною мовою та/або перевірки результатів іспитів на рівень володіння державною мовою укладено із 61 спеціально уповноваженою установою (організацією). Іспити в 2023 році відбувалися в 64 іспитових аудиторіях (рис. 2). Шість уповноважених установ у трьох регіонах України (Київ, Львів, Харків) забезпечували організацію іспиту на рівень володіння державною мовою для осіб, які мають намір набути громадянство України.

Рис. 2

Забезпечено функціонування Платформи взаємодії зі спеціально уповноваженими установами (організаціями). Для обговорення робочих питань й узгодження спільної діяльності проведено робочі наради й зустрічі з представниками уповноважених установ.

Постійне відстеження завантаженості місць для складання іспитів дало можливість оперативно реагувати на зміни розкладу іспитових сесій в окремих

регіонах України, вносити зміни до відповідних графіків з урахуванням потреб громадян у складанні іспитів на рівень володіння державною мовою. Саме завдяки такій гнучкості у формуванні графіків іспитових сесій дозволило збільшити загальну кількість тих, хто склали іспити, майже на 10 тисяч осіб у порівнянні із 2022 роком.

2. НАПРАЦЮВАННЯ СТАНДАРТІВ ДЕРЖАВНОЇ МОВИ

Відповідно до Закону України «Про забезпечення функціонування української мови як державної» завданням Комісії є збереження та розвиток державної мови через установлення стандартів державної мови. Це тривалий процес, який відбувається постійно. У 2023 році Комісія зосередила свої зусилля на розпрацюванні документів, які уможливають створення й затвердження стандартів державної мови. Основними суб'єктами у творенні стандартів визначено робочі групи фахівців, які працюватимуть над певним стандартом (у галузі термінології, у сфері правопису, в царині відтворення іншомовних назв українською мовою).

Зважаючи на це, Комісія ухвалила рішення від 16 листопада 2023 року № 421 «Про затвердження Порядку напрацювання, затвердження, уведення в дію, перегляду стандартів державної мови та внесення змін до них», яке зареєстроване в Міністерстві юстиції України 04 грудня 2023 року за № 2107/41163. Згаданий Порядок урегулює процедури напрацювання, затвердження, уведення в дію стандартів державної мови, їх перегляду та внесення змін до них, зокрема правопису української мови, української термінології, стандартів транскрибування і транслітерації, інших стандартів у сфері української мови. Ці процедури будуть прозорими та зрозумілими, надають можливість широкому колу фахівців-філологів долучитися до розроблення та затвердження стандартів державної мови.

22 грудня 2023 року Комісія взяла до розгляду напрацьований колективом авторів проект стандарту державної мови «Українська мова як іноземна. Рівні загального володіння А1–С2» (протокол засідання Національної комісії зі стандартів державної мови від 22 грудня 2023 року № 114).

3. СТВОРЕННЯ СПРИЯТЛИВИХ УМОВ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВ ТА МОЖЛИВОСТЕЙ ОСІБ З ОСОБЛИВИМИ ПОТРЕБАМИ

За останнє десятиріччя соціальна політика багатьох європейських країн щодо осіб з інвалідністю зазнала суттєвих змін. Ставлення до цієї соціальної групи людей як до пацієнтів, якими необхідно лише опікуватися і які не можуть долучитися до активного суспільного життя, змінилося на ставлення до них як до повноправних членів суспільства, що мають рівні права з іншими громадянами країни. Зміна акцентів у тлумаченні концепції інвалідності призводить до необхідності забезпечення комплексного підходу у створенні

умов, які сприятимуть реалізації прав осіб із порушенням зору, слуху, мовлення та інших категорій осіб з особливими потребами на рівні з іншими громадянами країни. Для цього потрібно долати наявні бар'єри невлаштованого соціуму, удосконалювати законодавчі акти, змінювати ставлення суспільства до проблеми інвалідності. З метою визнання рівності прав людей з інвалідністю на повноцінне життя в суспільстві Комісія, керуючись частиною шостою статті 48 Закону України «Про забезпечення функціонування української мови як державної» як орган державної влади зобов'язана забезпечити таким особам спеціальні умови для складення іспиту на рівень володіння державною мовою.

Відповідно до вимог Порядку проведення іспитів на рівень володіння державною мовою, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 14 квітня 2021 року № 409, для претендентів – осіб з інвалідністю та спеціально уповноважені установи (організації), які проводять іспити на рівень володіння державною мовою, забезпечують створення спеціальних умов для складення іспиту.

Упродовж року Комісія розпрацювала й затвердила Положення про створення спеціальних умов для складення іспиту на рівень володіння державною мовою претендентами – особами з інвалідністю (рішення Національної комісії зі стандартів державної мови від 18 жовтня 2023 року № 380, зареєстроване в Міністерстві юстиції України 14 грудня 2023 року за № 2177/41233).

У 2023 році на запити претендентів – осіб з інвалідністю Комісія віднайшла технічно-організаційні можливості та забезпечила створення спеціальних умов для складання іспиту на рівень володіння державною мовою для 4 претендентів з порушенням зору та 1 претендентки з порушеннями слуху та мовлення.

4. ДІЯЛЬНІСТЬ КОЛЕГІЇ

Упродовж звітнього періоду Колегія активно працювала з підготовки рекомендацій щодо виконання Комісією своїх завдань, погодженого вирішення питань, що належать до її компетенції. Засідання колегії відбувалися як колективне й вільне обговорення найважливіших напрямів діяльності Комісії. До персонального складу колегії входять члени Комісії, представники різних наукових і освітніх установ України, а також провідні фахівці різних галузей. У 2023 році у складі колегії відбулися зміни (рішення Комісії від 20 жовтня 2023 року № 382).

Упродовж звітнього періоду відбулися три засідання колегії Національної комісії зі стандартів державної мови:

5 квітня 2023 року – перше установче засідання колегії, на якому обговорено такі питання (протокол № 1 засідання колегії Національної комісії зі стандартів державної мови від 05 квітня 2023 року):

1. Про діяльність Національної комісії зі стандартів державної мови.
2. Про Стратегічні цілі та завдання Національної комісії зі стандартів державної мови на 2023–2025 рр.
3. Про порядок напрацювання й затвердження стандартів державної мови;

3 листопада 2023 року – друге засідання колегії, на якому обговорено такі питання (протокол № 2 засідання колегії Національної комісії зі стандартів державної мови від 03 листопада 2023 року):

1. Про розгляд проекту постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку напрацювання та затвердження стандартів державної мови».
2. Про розгляд проекту рішення Національної комісії зі стандартів державної мови «Про затвердження Порядку напрацювання, затвердження, уведення в дію, перегляду стандартів державної мови та внесення змін до них»;

19 грудня 2023 року – третє засідання колегії, на якому обговорено такі питання (протокол № 3 засідання колегії Національної комісії зі стандартів державної мови від 19 грудня 2023 року):

1. Про зміни до Порядку проведення іспитів на рівень володіння державною мовою, затвердженого Кабінетом Міністрів України від 14 квітня 2021 року № 409.
2. Про напрацювання Стандарту української мови як іноземної.

5. ВИКОРИСТАННЯ КОШТІВ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ

Відповідно до Закону України «Про державний бюджет України на 2023 рік» та з урахуванням змін для Національної комісії зі стандартів державної мови за бюджетною програмою згідно з КПКВК 2207010

«Керівництво та управління у сфері стандартів державної мови» за загальним фондом передбачено бюджетні призначення в обсязі 33 002, 1 тис. грн. (з урахуванням змін), табл. 1.

Таблиця 1

**Бюджетні асигнування (загальний фонд)
за 2022 та 2023 роки**

Найменування статей видатків	Затверджено, тис. грн		Використано, тис. грн		% виконання	
	2022 рік	2023 рік	2022 рік	2023 рік	2022 рік	2023 рік
Заробітна плата та нарахування на оплату праці	12 739,8	11 465,9	12 651,8	11 377,1	99,3	99,2
Придбання товарів, послуг (крім комунальних)	27 986,0	21 237,7	6 828,6	7 455,2	24,4	35,1
Оплата комунальних послуг та енергоносіїв	374,1	193,1	373,3	193,1	99,8	100,0
Інші видатки	13,5	105,4	7,6	61,3	56,3	58,2
Усього	41 113,4	33 002,1	19 861,3	19 086,7	48,3	57,8

Кошти бюджетної програми згідно з КПКВК 2207010 «Керівництво та управління у сфері стандартів державної мови» в 2023 році спрямовані на оплату праці працівників Комісії, на збереження та розвиток державної мови, проведення іспитів на рівень володіння державною мовою, відшкодування експлуатаційних витрат, створення належних умов роботи та заходи з кібербезпеки, використання ліцензованого програмного забезпечення Комісії, оплату комунальних послуг та енергоносіїв, інші заходи, пов'язані із забезпеченням діяльності Комісії.

У 2023 році відсоток виконання кошторису становить 57,8 % від річних кошторисних призначень, що на 9,5 в. п. більше, ніж виконання кошторису в 2022 році – 48,3 %. Сума невитрачених коштів становить 13 915,4 тис. грн, що на 7 336,7 тис. грн менше порівняно з 2022 роком.

Пояснення щодо причин невиконання кошторису:

1) проведення нарахувань та виплати єдиного соціального внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування на оплату праці осіб із групою інвалідності в розмірі 8,41% призвело до економії коштів для нарахувань на оплату праці (нарахування на оплату праці – 88,8 тис. грн);

2) закупівлі не здійснено у зв'язку з необхідністю уточнити технічні, якісні та кількісні вимоги до окремих категорій товарів та завдяки раціональному використанню канцелярського приладдя, у зв'язку з чим зникла потреба в його придбанні в 2023 році (придбання товарів – 291,0 тис. грн);

3) економія коштів, які мали бути спрямовані на відшкодування наданих послуг із проведення іспитів на рівень володіння державною мовою та/або перевірки результатів іспитів на рівень володіння державною мовою, відбулася у зв'язку із оптимізацією у проведенні іспитів, уникненні нераціонального використання в оплаті невикористаних місць для складання іспитів на рівень володіння державною мовою. Також частина коштів не використана у зв'язку з продовженням дії ліцензій на програмне забезпечення безоплатно (надання послуг – 13 491,5 тис. грн);

4) відсутність потреби у сплаті судового збору (інші видатки – 44,1 тис. грн).

6. СФЕРА ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ТА ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ

У сфері інформаційних технологій та цифрової трансформації налагоджено співпрацю з Державною службою спеціального зв'язку та захисту інформації України (далі – Держспецзв'язку) та підпорядкованими їй установами.

Забезпечено участь працівників сектору інформаційних технологій і цифрової трансформації Національної комісії зі стандартів державної мови у семінарі-практикумі «Планування та звітування – основні складові виконання Стратегії кібербезпеки України», організованого Адміністрацією Держспецзв'язку спільно з Національним координаційним центром

кібербезпеки при РНБО України та за підтримки CRDF Global в Україні (м. Київ).

Упродовж року забезпечено належну роботу інформаційно-комунікаційної системи Національної комісії зі стандартів державної мови, призначеної для проведення іспитів на рівень володіння державною мовою та встановлення їх результатів.

Здійснено аналіз роботи інформаційно-комунікаційної системи Національної комісії зі стандартів державної мови, призначеної для проведення іспитів на рівень володіння державною мовою, комплекс організаційних, технологічних і програмних заходів із метою проведення в 2024 році іспиту для визначення рівня володіння державною мовою для осіб, які зобов'язані володіти державною мовою і застосовувати її під час виконання службових обов'язків, у новому форматі.

Забезпечено технічну підтримку функціонування Реєстру державних сертифікатів про рівень володіння державною мовою.

У 2023 році продовжив працювати telegram-канал Комісії. На кінець року він має 2302 підписники, у середньому кількість переглядів однієї публікації – 6,69 тис., індекс залученості підписників – 290, 6% (понад 100% означає, що люди, які не є підписниками каналу, переглядають публікації у сторонніх ресурсах).

У квітні 2023 року було створено та запущено офіційний інформаційний telegram-бот Комісії. Наразі telegram-бот Комісії має 899 підписників, за рік було отримано 9 тис. повідомлень від підписників та надіслано 15055 повідомлень у відповідь.

7. ЮРИДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Із метою збереження та розвитку державної мови впродовж 2023 року Комісія розробила, провела процедуру громадського обговорення, погодження із заінтересованими суб'єктами, здійснила правову експертизу, схвалила та/або затвердила й подала на затвердження та/або державну реєстрацію дев'ять проектів нормативно-правових актів, а саме:

1) проект постанови Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до Порядку проведення іспитів на рівень володіння державною мовою» (постанова Кабінету Міністрів України 27 жовтня 2023 року № 1126 «Про внесення змін до Порядку проведення іспитів на рівень володіння державною мовою»);

2) проект Порядку стажування громадян із числа молоді, які не перебувають на посадах державної служби, в апараті Національної комісії зі стандартів державної мови (рішення Національної комісії зі стандартів державної мови від 17 лютого 2023 року № 51 «Про затвердження Порядку стажування громадян із числа молоді, які не перебувають на посадах державної служби, в апараті Національної комісії зі стандартів державної

мови», зареєстроване в Міністерстві юстиції України 08 березня 2023 року за № 420/39476);

3) проєкт Порядку відшкодування фактичних витрат на копіювання або друк документів, що надаються за запитом на інформацію, розпорядником якої є Національна комісія зі стандартів державної мови, та Розміру фактичних витрат на копіювання або друк документів, що надаються за запитом на інформацію, розпорядником якої є Національна комісія зі стандартів державної мови (рішення Національної комісії зі стандартів державної мови від 15 травня 2023 року № 162 «Про затвердження Розміру фактичних витрат на копіювання або друк документів, що надаються за запитом на інформацію, розпорядником якої є Національна комісія зі стандартів державної мови, та Порядку відшкодування цих витрат», зареєстроване в Міністерстві юстиції України 30 червня 2023 року за № 1114/40170);

4) проєкт Положення про застосування стимулюючих виплат державним службовцям Національної комісії зі стандартів державної мови (рішення Національної комісії зі стандартів державної мови від 28 червня 2023 року № 235 «Про затвердження Положення про застосування стимулюючих виплат державним службовцям Національної комісії зі стандартів державної мови»);

5) проєкт Порядку обробки та захисту персональних даних, володільцем яких є Національна комісія зі стандартів державної мови (рішення Національної комісії зі стандартів державної мови від 24 липня 2023 року № 267 «Про затвердження Порядку обробки та захисту персональних даних, володільцем яких є Національна комісія зі стандартів державної мови», зареєстроване в Міністерстві юстиції України 08 вересня 2023 року за № 1601/40657);

6) проєкт Положення про створення спеціальних умов для складення іспиту на рівень володіння державною мовою претендентами – особами з інвалідністю (рішення Національної комісії зі стандартів державної мови від 18 жовтня 2023 року № 380 «Про затвердження Положення про створення спеціальних умов для складення іспиту на рівень володіння державною мовою претендентами – особами з інвалідністю», зареєстроване в Міністерстві юстиції України 14 грудня 2023 року за № 2177/41233);

7) проєкт Порядку напрацювання, затвердження, уведення в дію, перегляду стандартів державної мови та внесення змін до них (рішення Національної комісії зі стандартів державної мови від 16 листопада 2023 року № 421 «Про затвердження Порядку напрацювання, затвердження, уведення в дію, перегляду стандартів державної мови та внесення змін до них», зареєстроване в Міністерстві юстиції України 04 грудня 2023 року за № 2107/41163);

8) проєкт Інструкцій до проведення іспитів на рівень володіння державною мовою (рішення Національної комісії зі стандартів державної мови від 22 листопада 2023 року № 426 «Про затвердження Інструкцій до проведення іспитів на рівень володіння державною мовою», зареєстроване в

Міністерстві юстиції України 23 січня 2024 року за № 118/41463);

9) проєкт (нова редакція) Порядку перевірки рівня володіння державною мовою (рішення Національної комісії зі стандартів державної мови від 26 грудня 2023 року № 474 «Про внесення змін до рішення Національної комісії зі стандартів державної мови від 13 травня 2021 року № 20», зареєстроване в Міністерстві юстиції України 19 січня 2024 року за № 101/41446).

Також у 2023 році Комісія розробила, провела процедуру громадського обговорення та погодження із заінтересованими суб'єктами, здійснила правову експертизу таких проєктів нормативно-правових актів:

1) проєкту постанови Кабінету Міністрів України «Про внесення змін у додаток 1 до постанови Кабінету Міністрів України від 5 квітня 2014 року № 85»;

2) проєкту постанови Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до Порядку ведення Реєстру державних сертифікатів про рівень володіння державною мовою»;

3) проєкту постанови Кабінету Міністрів України «Про відшкодування витрат за надання послуг із напрацювання стандартів державної мови»;

4) проєкту рішення Національної комісії зі стандартів державної мови «Про внесення змін до рішення Національної комісії зі стандартів державної мови від 27 травня 2021 року № 23»;

5) проєкту рішення Національної комісії зі стандартів державної мови «Про затвердження Положення про інформаційно-комунікаційну систему «Іспитова система для визначення рівня володіння державною мовою».

У 2023 році сектор юридичного забезпечення Національної комісії зі стандартів державної мови здійснив загальний правовий аналіз 475 проєктів рішень Національної комісії зі стандартів державної мови, а також 1926 проєктів листів у відповідь на звернення органів державної влади, місцевого самоврядування, окремих юридичних і фізичних осіб.

Також у 2023 році детально проаналізовано стан судових процесів, у яких Комісія брала участь у звітному періоді, зокрема:

1) опрацьовано одну касаційну скаргу, що надійшла до Комісії в порядку адміністративного судочинства та перебуває в судовому розгляді, учасникам справи підготовлено та надіслано відзив на касаційну скаргу;

2) забезпечено повне виконання процедури судового провадження, за результатами якого закрито три виконавчі провадження.

8. РОБОТА З ПИТАНЬ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РІВНИХ ПРАВ ТА МОЖЛИВОСТЕЙ ЖІНОК І ЧОЛОВІКІВ

Забезпечено виконання завдань Комісії з питань координації взаємодії органів виконавчої влади щодо забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, зокрема:

1) взято участь у дев'ятому (тематичному) засіданні Комісії з питань координації взаємодії органів виконавчої влади щодо забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків «Протидія домашньому насильству в період війни та відновлення, з урахуванням потреб різних цільових груп» (12 червня 2023 року);

2) взято участь в робочій зустрічі щодо протокольного рішення 9-го (тематичного) засідання Комісії з питань координації взаємодії органів виконавчої влади щодо забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків «Протидія домашньому насильству в період війни та відновлення, з урахуванням потреб різних цільових груп» від 07 липня 2023 року № 21248/0/1-23 під головуванням Урядової уповноваженої з питань гендерної політики (18 липня 2023 року);

3) виконано доручення віцепрем'єр-міністра з питань європейської та євроатлантичної інтеграції України від 11 вересня 2023 року № 28392/0/1-23. Опрацьовано та подано зауваження і пропозиції до проекту Положення про Робочу групу «Платформа забезпечення гендерного мейнстримінгу та інклюзії у відновленні»;

4) виконано функції члена Секторальної робочої групи «Гендерна рівність» та взято участь у засіданні Секторальної робочої групи «Гендерна рівність» (26 січня 2023 року).

Забезпечено участь членів Національної комісії зі стандартів державної мови в заходах щодо європейської інтеграції та розвитку міжнародної діяльності:

1) регіональні консультації для України для підготовки до 67-ї сесії Комісії ООН зі становища жінок на тему «Інновації та технологічний прогрес, а також освіта в цифрову епоху для досягнення гендерної рівності та розширення прав і можливостей усіх жінок і дівчат» (22 лютого 2023 року);

2) стратегічна сесія «Подальші кроки України у сфері забезпечення гендерної рівності на шляху до Європейського союзу» (25 лютого 2023 року);

3) стратегічна сесія «На шляху до гендерної рівності: врахування заключних зауважень Комітету ООН з ліквідації дискримінації щодо жінок за підсумками розгляду дев'ятої періодичної доповіді України» (29–30 березня 2023 року);

4) круглий стіл «Досвід Індексу гендерної рівності: виклики і перспективи для України» в рамках проекту ЄС «Прямуємо разом» (18 квітня 2023 року);

5) установча зустріч «Платформи забезпечення гендерного мейнстримінгу та інклюзії у відновленні» (18 вересня 2023 року);

б) семінар «Трансформація жіночого лідерства в умовах війни: нові виклики та перспективи» в рамках Рішельє-форуму «Інституційна стійкість публічної служби в умовах війни» (22 вересня 2023 року);

7) Ukraine Recovery Conference on «A Vision for Gender Responsive Recovery in Ukraine» (online) (21–22 June 2023).

Забезпечено проведення гендерно-правової експертизи нормативно-правових актів Національної комісії зі стандартів державної мови (зазначено вище).

9. РОБОТА З ПИТАНЬ ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ

Важливим і дієвим інструментом державного управління, що дає змогу досягти підвищення використання державних ресурсів, яке має вирішальне значення для економічного розвитку України, є державний фінансовий внутрішній контроль, зокрема одна з його складових – внутрішній аудит.

Відповідно до Плану діяльності з внутрішнього аудиту на 2023–2025 роки, затвердженого Головою Комісії 27 грудня 2022 року, упродовж 2023 року в Комісії проведено два планові внутрішні аудити, зокрема:

1) із 27 квітня 2023 року до 14 травня 2023 року з оцінки відповідності функціонування та адміністрування інформаційно-комунікаційних систем Комісії за період з 01 січня 2020 року до 30 червня 2022 року. Об'єктами внутрішнього аудиту визначено інформаційну систему та інформаційно-комунікаційну систему Комісії. Сформовано рекомендації щодо усунення та недопущення в подальшому порушень та недоліків, виявлених за результатами проведеного планового внутрішнього аудиту;

2) із 19 червня 2023 року до 21 липня 2023 року з оцінки дотримання принципів відповідності, законності та ефективного використання бюджетних коштів та інших активів, досягнення результатів відповідно до встановленої мети, виконання завдань, планів і вимог щодо фінансово-господарської діяльності Комісії. Об'єктом внутрішнього аудиту визначено фінансово-господарську діяльність Комісії як сукупність рішень, дій та операцій, які Комісія ухвалювала та здійснювала в частині володіння, використання та розпорядження фінансовими ресурсами, необоротними та іншими активами; задокументована інформація про факти, явища та процеси фінансово-господарської діяльності, відображена в системі бухгалтерського обліку та у фінансовій звітності за період з 01 січня 2021 року до 31 грудня 2021 року. Сформовано рекомендації щодо усунення та недопущення в подальшому порушень та недоліків.

Визначено ризикові сфери та встановлено пріоритетні об'єкти внутрішнього аудиту, які досліджуватимуться впродовж трирічного планового періоду, за результатами оцінки та аналізу пропозицій щодо

проблемних питань та ризиків, які впливають на виконання і досягнення цілей діяльності Комісії.

Підготовлено та затверджено в установленому порядку План діяльності з внутрішнього аудиту Національної комісії зі стандартів державної мови на 2024–2026 роки, затверджений Головою Комісії 28 грудня 2023 року, про що було поінформовано Міністерство фінансів України.

10. ЗВЕРНЕННЯ ГРОМАДЯН

Упродовж року до Комісії надійшло 601 звернення громадян із різних регіонів України (рис. 3). Найбільш поширеними питаннями, із якими зверталися громадяни, є: реєстрація на іспит (перенесення, скасування заяви на іспит, повторна реєстрація, пов'язана з форс-мажорними обставинами: повітряна тривога, відсутність інтернету тощо); оскарження результатів іспиту; технічні та процедурні проблеми під час складання іспиту (пов'язані з форс-мажорними обставинами); розширення мережі іспитових аудиторій; звернення, пов'язані з виконанням норм Закону України «Про засудження та заборону пропаганди російської імперської політики в Україні і деколонізацію топонімії»; звернення щодо стандартів державної мови та норм українського правопису.

57 громадян звернулися до Комісії з проханням внести зміни до персональних даних, що містяться в державних сертифікатах про рівень володіння державною мовою. Рішеннями Національної комісії зі стандартів державної мови на підставі наданих підтверджувальних документів внесені відповідні зміни до Реєстру державних сертифікатів про рівень володіння державною мовою.

Комісія вчасно надала відповіді на всі звернення, заяви, скарги громадян України, що надійшли за звітний період.

У цілому робота зі зверненнями громадян у Комісії спрямована на якісний та вчасний розгляд та забезпечення конституційного права громадян на звернення, оскільки це дає можливість визначити, які саме питання найбільш гостро хвилюють громадян України, які зобов'язані володіти державною мовою та застосовувати її під час виконання службових обов'язків, та осіб, які мають намір набути громадянство України.

ВИДИ НАДХОДЖЕНЬ ЗВЕРНЕНЬ ДО НАЦІОНАЛЬНОЇ КОМІСІЇ ЗІ СТАНДАРТІВ ДЕРЖАВНОЮ МОВОЮ

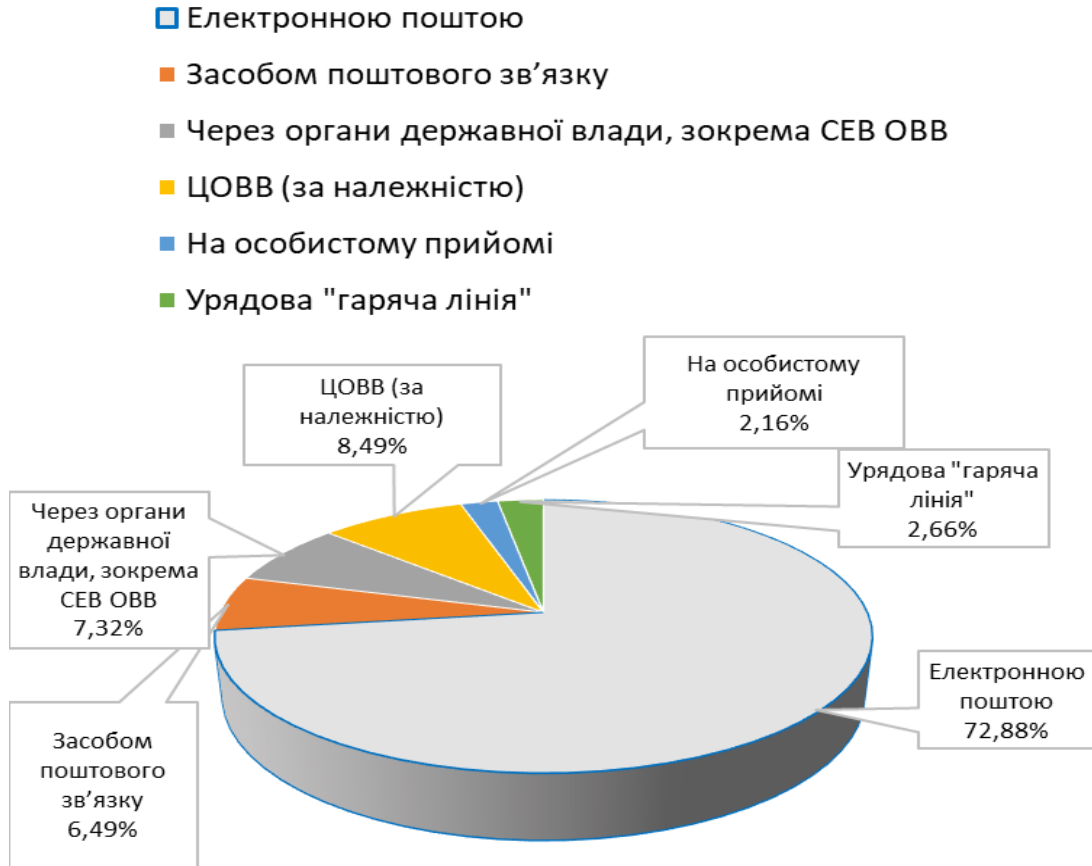

Рис. 3

11. КАДРОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Робота з персоналом в апараті Комісії відповідає вимогам законів України «Про державну службу», «Про запобігання корупції», «Про правовий режим воєнного стану», «Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану», законодавства про працю та інших законодавчих і нормативно-правових актів, що регулюють питання вступу на державну службу, її проходження та припинення.

У 2023 році було забезпечено наповнення Інформаційної системи управління людськими ресурсами (HRMIS) для впровадження в Комісії задля автоматизації та цифровізації процесів, пов'язаних із виконанням функцій з управління персоналом. Наступним кроком стало введення в експлуатацію зазначеної системи в Комісії з метою забезпечення ефективного використання ресурсів та належного захисту інформації, яка обробляється в її

інформаційних системах, а також реалізації автоматизованого збору, оброблення, зберігання та захисту інформації щодо державних службовців Комісії і тим самим забезпечення функціонування централізованої бази даних держслужбовців, інших працівників державних органів.

Упродовж звітнього періоду детально проаналізовано кількісний і якісний склад державних службовців Комісії. У штатному розписі Комісії передбачено 29 посад державної служби.

Станом на 29 грудня 2023 року в Комісії працює 22 державні службовці (чоловіків – 7, жінок – 15), а саме: державних службовців категорії «А» – 7, державних службовців категорії «Б» – 5, державних службовців категорії «В» – 10.

Упродовж року призначено 22 державні службовці, а саме: державних службовців категорії «Б» – 8 (з них 5 – призначено в рамках внутрішнього переміщення), державних службовців категорії «В» – 14; звільнено 26 державних службовців, серед них: державний службовець категорії «А» – 1, державних службовців категорії «Б» – 12, державних службовців категорії «В» – 13 (з них 5 – звільнено в рамках внутрішнього переміщення).

У жовтні 2023 року відбулася зміна Голови Комісії. Комісія на засіданні розглянула заяву Мозгунова В. В. про складення повноважень Голови Комісії та задовільнила її. На тому ж засіданні Головою Комісії одногolosно обрано Чернобров Ю. А.

За звітний період 100% державних службовців Комісії підвищили кваліфікацію за професійними та загальними короткостроковими програмами підвищення кваліфікації, а також у формі самоосвіти на освітніх ресурсах Національного агентства з питань державної служби, Національного агентства з питань запобігання корупції, Міністерства цифрової трансформації України тощо. Один державний службовець завершив навчання за освітньою програмою «Публічне управління та адміністрування».

Відповідно до статті 44 Закону України «Про державну службу» та Порядку проведення оцінювання результатів службової діяльності державних службовців у Комісії проведено оцінювання результатів службової діяльності державних службовців у 2023 році та затверджено його результати.

Здійснені заходи щодо визначення та затвердження в установленому порядку завдань і ключових показників результативності, ефективності та якості службової діяльності на 2024 рік, складання індивідуальних програм підвищення рівня професійної компетентності державних службовців.

На виконання постанови Кабінету Міністрів України від 23 жовтня 2023 року № 1109 «Про підготовку до запровадження умов оплати праці державних службовців на основі класифікації посад у 2024 році», методичних рекомендацій Національного агентства України з питань державної служби та з метою підготовки до впровадження єдиних підходів в оплаті праці державних службовців в Комісії проведено класифікацію посад державної служби.

12. АНТИКОРУПЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ

Проведено моніторинг виконання Антикорупційної програми Національної комісії зі стандартів держаної мови на 2021–2023 роки, затвердженої рішенням Національної комісії зі стандартів державної мови від 13 травня 2021 року № 22 (зі змінами від 08 липня 2021 № 39), за результатами якого підготовлено та затверджено на засіданні Комісії Звіт про стан виконання Антикорупційної програми Національної комісії зі стандартів держаної мови на 2021–2023 роки за I півріччя 2023 року (рішення Національної комісії зі стандартів держаної мови від 26 липня 2023 року № 272), Звіт про стан виконання Антикорупційної програми Національної комісії зі стандартів держаної мови на 2021–2023 роки за II півріччя 2023 року (рішення Національної комісії зі стандартів держаної мови від 16 лютого 2024 року № 36).

Відповідно до пп. 6 п. 2 розділу II Типового положення про уповноважений підрозділ (уповноважену особу) з питань запобігання та виявлення корупції, затвердженого наказом Національного агентства з питань запобігання корупції від 27 травня 2021 року № 277/21, уповноважена особа з питань запобігання та виявлення корупції надала до 10 лютого 2024 року до Національного агентства з питань запобігання корупції інформацію щодо результатів своєї роботи за 2023 рік за визначеною формою шляхом заповнення її електронної версії на Порталі доброчесності через Кабінет уповноваженого згідно з алгоритмом.

Розроблено Положення щодо впровадження механізмів заохочення викривачів та формування культури повідомлення про можливі факти корупційних або пов'язаних із корупцією правопорушень, інших порушень Закону України «Про запобігання корупції» в Національній комісії зі стандартів державної мови (затверджене наказом Комісії від 29 травня 2023 року № 35-ос), яке спрямоване на заохочення викривачів та сприяння їм у повідомленні про можливі факти корупційних або пов'язаних із корупцією правопорушень.

Розроблено й затверджено «Пам'ятку працівникам Національної комісії зі стандартів державної мови щодо етичної поведінки в Національній комісії зі стандартів державної мови» та забезпечено ознайомлення з нею працівників Комісії. Зазначений документ є додатком до Положення щодо впровадження механізмів заохочення викривачів та формування культури повідомлення про можливі факти корупційних або пов'язаних із корупцією правопорушень, інших порушень Закону України «Про запобігання корупції» в Національній комісії зі стандартів державної мови.

Також упродовж звітнього періоду Комісія вжила таких заходів:

1) до Єдиного порталу повідомлень викривачів включено Голову Комісії шляхом надання доступу Національним агентством із питань запобігання корупції;

2) на офіційному вебсайті Національної комісії зі стандартів державної мови у розділі «Діяльність і проєкти» → «Протидія та виявлення корупції» → «Викривачі корупції» розміщена інформація щодо можливості повідомлення спеціальними каналами про можливі факти корупційних або пов'язаних із корупцією правопорушень, вчинених працівниками Апарату Національної комісії зі стандартів державної мови (<https://mova.gov.ua/diyalnist-i-proyekti/protidiya-ta-zapobigannya-korupciyi/vikrivachi-korupciyi>).

Затверджено Положення про здійснення внутрішнього аудиту в Національній комісії зі стандартів державної мови (наказ Комісії від 29 березня 2023 року № 12-ос), яким закріплено правила запобігання виникненню конфлікту інтересів під час проведення внутрішніх аудитів.

Розроблено «Пам'ятку щодо повідомлення членом конкурсної комісії Національної комісії зі стандартів державної мови про конфлікт інтересів» (службова записка від 28 лютого 2023 року № 9/263-23), яка використовуватиметься під час проведення засідань конкурсної комісії після відновлення проведення конкурсних відборів.

Забезпечено вжиття заходів із виявлення та врегулювання конфлікту інтересів, зокрема до Національного агентства з питань запобігання корупції направлено листи Комісії від 06 червня 2023 року № 9/705/23 («Про надання роз'яснень» щодо ймовірності виникнення конфлікту інтересів під час взаємодії Комісії з уповноваженою установою, на який листом Національного агентства з питань запобігання корупції від 29 червня 2023 року № 203-01/14098-23 надана відповідь, та з якою за допомогою системи електронного документообігу «АСКОД» ознайомлені працівники апарату Комісії); від 10 серпня 2023 року № 9/1098/23 (поінформовано щодо виявлення ознак адміністративного правопорушення, передбаченого ст. 172-7 Кодексу України про адміністративні правопорушення, у діях колишнього члена Комісії); від 28 серпня 2023 року № 9/1149/23 (для отримання роз'яснень про наявність у діях працівника Комісії конфлікту інтересів) тощо.

Упродовж року всіх новопризначених працівників апарату Комісії ознайомили з Пам'яткою «Конфлікт інтересів: треба знати!».

Працівникам апарату Комісії вчасно і повно надано роз'яснення, методичну та консультаційну допомогу з питань дотримання законодавства щодо запобігання корупції, зокрема за результатами участі в координаційній нараді, що відбулась 17 жовтня 2023 року, ознайомлено працівників Комісії про те, що 12 жовтня 2023 року набрав чинності Закон України від 20 вересня 2023 року № 3384-ІХ «Про внесення змін до деяких законів України про визначення порядку подання декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, в умовах воєнного стану», відповідно до якого відновлюється процедура подання декларації особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування

та інші заходи фінансового контролю, а саме: обов'язкова подача декларацій за 2021 та 2022 роки до 31 січня 2024 року, за 2023 рік до 31 березня 2024 року.

Підготовлено й надіслано працівникам апарату Комісії такі документи:

3) презентаційні матеріали: «Щодо поширення інформації антикорупційного спрямування» (щодо правил декларування у період воєнного часу), «Посібник декларанта», «Організація роботи з декларування», «Корупційні та пов'язані з корупцією правопорушення, їх види. Відповідальність за корупційні або пов'язані з корупцією правопорушення та усунення їх наслідків»;

4) Пам'ятку працівникам апарату Національної комісії зі стандартів державної мови щодо запобігання та врегулювання конфлікту інтересів;

5) лист Національного агентства з питань запобігання корупції від 29 червня 2023 року № 203-01/14098-23 щодо надання роз'яснення стосовно виникнення конфлікту інтересів під час взаємодії органу з уповноваженою установою.

У сервісі обміну повідомленнями застосунку «Телеграм» → «Апарат Національної комісії зі стандартів державної мови» проводилося інформування працівників Комісії щодо можливості проходження навчального курсу «Все про антикорупцію для публічних службовців» за покликанням <https://study.nazk.gov.ua/courses/course-v1:NAZK+ak005+2022-11/about/>.

На навчальній платформі Національного агентства з питань запобігання корупції працівники Комісії пройшли онлайн-курси за темами: «Декларуйся-2022» та «Доброчесна державна служба» тощо.

13. ПАРТНЕРСТВО Й ВЗАЄМОДІЯ

Забезпечено виконання операційного плану реалізації в 2022–2024 роках Стратегії комунікації з питань європейської інтеграції України на період до 2026 року (розпорядження Прем'єр-міністра України від 09 грудня 2022 р. № 1155-р).

У межах співпраці з органами виконавчої влади забезпечено опрацювання проекту наказу Міністерства аграрної політики та продовольства України від 26 квітня 2023 року № 1019 «Про затвердження правил унормування та передачі українською мовою географічних назв Словаччини» (вих. 3/592/23 від 16 травня 2023 року), проекту наказу Міністерства аграрної політики та продовольства України «Про затвердження Правил унормування та передачі українською мовою географічних назв Польщі» (вих. 6/1228/23 від 07 вересня 2023 року).

22 березня 2023 року підписано Меморандум про партнерство та співпрацю між Національною комісією зі стандартів державної мови та Вищою школою публічного управління. Партнерство передбачає об'єднання зусиль для вдосконалення освітньої діяльності у сфері післядипломної освіти

державних службовців і посадовців, упровадження єдиних підходів до змісту, форм і методів підвищення кваліфікації та забезпечення належних умов для професійного зростання.

11 квітня 2023 року підписано Меморандум про співпрацю між Національною комісією зі стандартів державної мови та Асоціацією українських редакторів. Партнерство передбачає об'єднання зусиль для інтеграції мовної культури в громадський простір, формування сучасної парадигми напрацювання і затвердження стандартів української мови. У межах підписаного Меморандуму Асоціація українських редакторів готова долучитися до розроблення програм навчальних курсів для посадових осіб органів державної влади та місцевого самоврядування, а також для літературних редакторів органів державної влади. Підписання Меморандуму також сприятиме зміцненню партнерських стосунків Комісії з експертним середовищем українських редакторів для розвитку мовної культури в засобах масової інформації, книжкових виданнях, документах, гармонізації правописних і термінологічних норм української мови.

Упродовж звітнього періоду члени Національної комісії зі стандартів державної мови взяли участь у різних наукових заходах, зокрема:

1) 10 квітня 2023 року участь у Міжнародному науковому форумі «Лінгвофілософський підхід до мови: основні напрями і парадигми» у рамках Огнев'юківських читань «Освіта – сутність часу» (Київський університет імені Бориса Грінченка, м. Київ).

2) 11 травня 2023 року участь у Всеукраїнській науковій конференції «Термінологія і сучасність» (Інститут української мови Національної академії наук України, м. Київ);

3) 12 травня 2023 року участь у Міжнародній науково-практичній конференції «Європейські орієнтири публічного управління» (м. Київ);

4) 12 травня 2023 року участь у Міжнародній науковій конференції «Теорія і практика викладання української мови як іноземної» (Львівський національний університет імені Івана Франка, м. Львів);

5) 31 травня 2023 року участь у III Міжнародно-практичній конференції «Соціальні аспекти військово-професійної діяльності сектора безпеки і оборони: виклики сьогодення» (Національна академія національної гвардії України, м. Вінниця);

6) 7–8 вересня 2023 року участь у Міжнародній науковій конференції «Історія української мови: від словника до тексту» (Інститут української мови Національної академії наук України, м. Київ);

7) 23 листопада 2023 року участь у VII стратегічній сесії «Українські студії в славістиці: візуалізація» (Міністерство освіти і науки України, Національна комісія зі стандартів державної мови, Рада молодих учених при Міністерстві освіти і науки України, Державне підприємство «Український державний центр міжнародної освіти», м. Київ);

8) 24 листопада 2023 року участь у XX Всеукраїнській науково-

практичній конференції з проблем розвитку та функціонування державної мови «Українська мова в юриспруденції: стан, проблеми, перспективи» (Національна академія внутрішніх справ, м. Київ).

На виконання Закону України «Про засудження та заборону пропаганди російської імперської політики в Україні і деколонізацію топонімії» Національна комісія зі стандартів державної мови провела низку важливих зустрічей та заходів, зокрема:

22 червня 2023 року відбулася робоча зустріч керівництва Національної комісії зі стандартів державної мови з Головою Меджлісу кримськотатарського народу, народним депутатом України Рефатом Чубаровим. Учасники зустрічі обговорили питання взаємодії Комісії та Меджлісу.

28 червня 2023 року в Українському національному інформаційному агентстві «Укрінформ» відбулася пресконференція Національної комісії зі стандартів державної мови за темою «Про виконання норм Закону України «Про засудження та заборону пропаганди російської імперської політики в Україні і деколонізацію топонімії». Комісія оприлюднила Перелік сіл, селищ, міст, назви яких не відповідають стандартам державної мови, та рекомендації щодо приведення назв таких сіл, селищ, міст у відповідність до стандартів державної мови. Члени Комісії подякували всім громадянам України, які надсилали офіційні звернення та пропозиції щодо деколонізації топонімії, відзначили активну роботу представників українських закладів вищої освіти, які відгукнулися на заклик Комісії та співпрацювали як учасники Робочої групи для підготовки пропозицій щодо формування вищевказаного Переліку назв сіл, селищ, міст, а також відповіли на питання присутніх представників засобів масової інформації.

У рамках виконання зазначеного вище Закону Національна комісія зі стандартів державної мови опрацювала проєкт розпорядження Кабінету Міністрів України «Про визначення адміністративних центрів та затвердження територій територіальних громад Автономної Республіки Крим», який надійшов від Міністерства розвитку громад, територій та інфраструктури України та надала зауваження і пропозиції (вих. № 3/1282/23 від 15 вересня 2023 року).

14. ПЛАНИ І СТРАТЕГІЯ ПОДАЛЬШОЇ ДІЯЛЬНОСТІ КОМІСІЇ

1. Оновлювати нормативні документи, які регулюють порядок проведення іспитів на рівень володіння державною мовою, перевірку рівня володіння державною мовою, вимоги до процедури проведення іспитів та критеріїв оцінювання, функціонування та наповнення Банку завдань; розширення функціоналу ІКС «Іспитова система для визначення рівня володіння державною мовою», подавати (за потреби) у встановленому законом порядку пропозиції Кабінету Міністрів України про внесення змін до законодавства,

пов'язані із забезпеченням стандартів державної мови.

2. Розвивати зв'язки та співпрацю з науковими й освітніми установами України з метою формування робочих груп для напрацювання проєктів стандартів державної мови в галузі української термінології, зокрема юридичної, медичної, військової, спортивної.

3. Сприяти популяризації української мови за кордоном, зокрема у співпраці з українською лінгвістичною командою відділу мов країн розширення ЄС та країн, що не входять до ЄС, Генерального директорату Європейського парламенту з письмового перекладу в рамках інтеграції України до європейського простору.

4. Удосконалювати процедуру проведення іспитів на визначення рівня володіння державною мовою для всіх категорій його учасників.

5. Оновлювати завдання для проведення іспитів на рівень володіння державною мовою для громадян України та осіб, які мають намір набути громадянство України.

6. Аналізувати й систематизувати інформацію в аналітичному блоці Банку завдань, здійснювати статистичний аналіз результатів виконання завдань різного типу, розширювати діапазон тематичного класифікатора.

7. Забезпечувати розроблення та адаптування матеріалів для проведення іспитів на рівень володіння державною мовою для претендентів – осіб з інвалідністю з метою забезпечення рівних умов участі в іспитах.

8. Розвивати співпрацю з уповноваженими установами (організаціями) з метою розширення доступу до складання іспитів, забезпечувати систематичну та ефективну діяльність екзаменаторів Комісії щодо застосування єдиних критеріїв під час оцінювання виконаних завдань іспитів на рівень володіння державною мовою.

9. Забезпечувати надання висновків Комісії про відповідність / невідповідність пропозицій щодо найменування або перейменування географічних об'єктів до стандартів державної мови.

10. Формувати кваліфіковану, ефективну та вмотивовану команду, яка вбачає основну ціль у забезпеченні умов для усебічного розвитку української мови як державної, посилення її консолідаційної ролі в сучасних умовах.